

PORADŇA PRE OBČIANSKE A ĽUDSKÉ PRÁVA

CENTER FOR CIVIL AND HUMAN RIGHTS
KRIVÁ 23, 040 01 KOŠICE, SLOVENSKO

» mobil: +421 908 69 55 31, +421 949 338 396
» www.poradna-prava.sk » poradna@poradna-prava.sk
» IČO: 37 86 72 70 » IBAN: SK98 5200 0000 0000 0551 9629

TLAČOVÁ SPRÁVA

V Košiciach, 16.12.2021

Prelomový rozsudok: Súd rozhodol, že vzdelávanie rómskych detí v špeciálnych triedach bolo nezákonné

Okresný súd v Prešove rozsudkom zo dňa 24.11.2021 vyhovel antidiskriminačnej žalobe troch rómskych detí z obce Hermanovce, ktoré boli nezákonne vzdelávané na miestnej škole v špeciálnych triedach pre deti s ľahkým mentálnym znevýhodnením. Žalované súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva v Prešove, ktoré vykonávalo psychologickú diagnostiku detí, ako aj základná škola v Hermanovciach sa podľa súdu dopustili ich diskriminácie z dôvodu ich etnickej príslušnosti. Žalovaným súd nariadil, aby sa diskriminovaným deťom ospravedlnili a každému z nich priznal odškodnenie po 5000 eur. Rómskym deťom zabezpečovala v súdnom konaní bezplatné právne zastupovanie Poradňa pre občianske a ľudské práva (Poradňa).

Advokátka spolupracujúca s našou MVO podala v mene poškodených detí na súd antidiskriminačnú žalobu v roku 2016. Žalobcovia namietali, že v dôsledku nedostatočnej psychologickkej diagnostiky zo strany súkromného centra špeciálno-pedagogického poradenstva v Prešove, boli nezákonne vzdelávané v špeciálnych triedach pre deti s mentálnym znevýhodnením. Psychologická rediagnostika, ktorú na žiadosť rodičov detí absolvovali u nezávislej psychologičky, totiž mentálne znevýhodnenie detí nepotvrdila.

Žaloba zároveň smerovala aj voči miestnej základnej škole. Žalobcovia namietali, že ich škola v rozpore so zákonom vzdelávala podľa vzdelávacieho plánu pre deti s ľahkým mentálnym znevýhodnením a navyše aj segregovane - mimo hlavnej budovy školy, oddelene od detí z majority. Žaloba poukazovala aj na alarmujúcu skutočnosť, že v čase jej podania v školskom roku 2015/2016 bola v špeciálnych triedach pre deti s mentálnym znevýhodnením vzdelávaná drvivá väčšina školopovinných rómskych detí z príľahlej segregovanej rómskej komunity v obci. Zdôrazňovala aj zodpovednosť štátu za danú situáciu, preto smerovala aj proti ministerstvu školstva.

Súd žalobe v podstatnom rozsahu vyhovel. Rozhodol, že sa žalované centrum špeciálno-pedagogického poradenstva v Prešove sa dopustilo diskriminácie rómskych detí vo vzdelávaní z dôvodu ich rómskej etnickej príslušnosti. Podľa súdu pochybeniam pri psychologickej diagnostike nasvedčoval aj celkovo neprimerane vysoký podiel rómskych detí, ktoré boli na škole v Hermanovciach vzdelávané v špeciálnych triedach.

Diskriminácie poškodených detí sa podľa rozsudku súdu dopustila aj žalovaná základná škola, ktorá podľa neho dlhodobo ignorovala skutočnosť, že do špeciálnych tried bol zaradzovaný vysoký počet rómskych detí a neurobila žiadne kroky k náprave, napríklad preverením ich psychologického testovania v inom psychologickom centre.

Súd navyše potvrdil aj zodpovednosť školy za segregáciu rómskych detí v špeciálnych triedach, ktoré boli situované mimo hlavnej budovy školy a navštevované výlučne rómskymi deťmi.

Žalobcovia v podanej žalobe zdôrazňovali aj zodpovednosť štátu za ich diskrimináciu a poukazovali na to, že štát neprijal účinné opatrenia, ktoré by ich diskriminačnému vzdelávaniu v špeciálnych triedach zabránili. Súd sa však s touto ich argumentáciou nestotožnil a žalobu v tejto časti zamietol.

Žalovaným súd nariadil, aby sa diskriminovaným deťom písomne ospravedlnili a každému z nich priznal finančné odškodnenie po 5000 eur.

Rozsudok nie je právoplatný a je možné sa voči nemu odvolať.

Sebastián Červeňák - jeden zo žalobcov k rozhodnutiu súdu povedal:

“Súd rozhodol spravodlivo. Verím, že aj vďaka tomuto rozhodnutiu dôjde k zmene aj na iných školách a rómske deti dostanú šancu na dobré vzdelanie. To každý potrebujeme k životu, lebo bez dobrého vzdelania nemáme my Rómovia šancu dostať dobrú prácu. “

“Chcem, aby každý vedel ako sa správajú k nám Rómom v našej obci. Skoro všetky rómske deti chodia do osobitnej školy. To je zlé. Musia nás brať rovnocenne, aby sme aj my mali šancu niečo dokázať v živote.,“ dodáva ďalší zo žalobcov.

Advokátka spolupracujúca s Poradňou a právna zástupkyňa žalobcov k rozsudku povedala:

„Ide o historicky prvé rozhodnutie súdu v prospech rómskych detí, ktoré boli nezákonne vzdelávané v systéme špeciálneho školstva na Slovensku. Konečne aj slovenský súd vyslal jasný signál, že nadmerný počet rómskych detí v špeciálnych školách a triedach je vážny celospoločenský problém, ktorý nemôžeme prehliadať. Pridal sa tak k súdom z Maďarska a Európskemu súdu pre ľudské práva v Štrasburgu, ktoré už v minulosti rovnako rozhodli v obdobných prípadoch.

„Je dôležité, že aj slovenský súd konečne uznal zodpovednosť školy a psychologickej poradne za nezákonný stav na konkrétnej škole. Je však nevyhnutné, aby okrem toho konštatoval aj zodpovednosť štátu za konkrétne pochybenia v tejto oblasti. Na dosiahnutie zmeny sú totižto kľúčové účinné opatrenia štátnych inštitúcií, najmä ministerstva školstva. Aj preto sa proti časti rozsudku, ktorým súd zamietol našu žalobu proti štátu odvolávame,“ dodala Durbáková.

Štefan Ivanco, programový koordinátor Poradne k rozsudku dodal:

„Mnohé rómske deti boli a naďalej sú vzdelávané v špeciálnych školách a triedach neoprávnene. Ministerstvo školstva síce dnes tento problém vníma a potreba jeho riešenia sa objavuje vo vládných dokumentoch, no ojazstné systémové úsilie dosiahnuť zmenu stále nie je vidieť. Som presvedčený o tom, že psychologická diagnostika na školách by sa mala využívať predovšetkým na určenie individuálnych vzdelávacích potrieb detí, ktoré by boli vzdelávané spolu so všetkými ostatnými deťmi v inkluzívnom školskom prostredí. A nemala by deti odsúvať do špeciálnych škôl a tried. Štátne inštitúcie musia v tomto smere urýchlene konať.“

Rozhodnutie súdu v anonymizovanej podobe je na stiahnutie [na tomto mieste](#).

KONTAKTY: Štefan Ivanco – programový koordinátor Poradne pre občianske a ľudské práva; tel. č.: 0949 338 396; e-mail: poradna@poradna-prava.sk

Poradňa pre občianske a ľudské práva je mimovládna organizácia, ktorá sa venuje ochrane ľudských práv a slobôd so zameraním na ochranu práv menších a ochranu pred diskrimináciou. Pozornosť

dlhodobo venuje predovšetkým otázkam diskriminácie rómskej etnickej skupiny v rôznych oblastiach života na Slovensku. Venuje sa tiež ochrane reprodukčných práv a problematike policajného násilia. Poradňa vo svojej práci rozvíja metódu strategického vedenia súdnych sporov v prípadoch diskriminácie a porušovania ľudských práv menších. Zabezpečuje sprostredkovanie bezplatného právneho poradenstva vo vybraných prípadoch porušenia ľudských práv a bezplatného právneho zastupovania v konaniach pred slovenskými súdmi a Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu. Vykonáva tiež terénny monitoring, advokačné aktivity vo vzťahu k štátnym inštitúciám a realizuje vzdelávacie aktivity v oblasti ochrany pred diskrimináciou pre odbornú a laickú verejnosť. Web: www.poradna-prava.sk

Podporte činnosť Poradne [peňažným príspevkom](#).

Informácia o projekte, v rámci ktorého bola táto tlačová správa vydaná:

Realizované s finančnou podporou Ministerstva spravodlivosti SR v rámci dotačného programu na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie. Za obsah tohto dokumentu výlučne zodpovedá Poradňa pre občianske a ľudské práva.

